

Сумський державний педагогічний університет імені А.С. Макаренка
Навчально-науковий інститут історії, права та міжнародних відносин
Кафедра права та методики викладання правознавства

ЗАТВЕРДЖУЮ

Директор інституту історії, права та міжнародних відносин

Ю.В. Подрез
Ю.В. Подрез
«14» вересня 2020 р.

**РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ПРАВО ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ**

Галузь знань 08 Право
Спеціальність 081 Право
Освітньо-професійна програма Право

Перший рівень вищої освіти

Мова навчання українська

Погоджено науково-методичною комісією НН інституту історії, права та міжнародних відносин
«14» вересня 2020 р.

Голова *С.І. Моцак* Моцак С.І.,
кандидат педагогічних наук, доцент

Розробник:

Чернадчук Олександр Вікторович – кандидат юридичних наук, старший викладач кафедри права та методики викладання правознавства

Робоча програма розглянута і схвалена на засіданні кафедри права та методики викладання правознавства

Протокол № 2 від 14 вересня 2020 р.

Завідувач кафедри

кандидат педагогічних наук, доцент

О.М. Іваній

Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни денна форма навчання	
Кількість кредитів – 4	Бакалавр	Вибіркова	
		Рік підготовки: 3-й	
		Семестр 5-й	
		Лекції 24 год.	
		Практичні, семінарські 28 год.	
		Лабораторні 0 год.	
		Самостійна робота 64 год.	
		Консультації: 4	
		Вид контролю: залік	
Загальна кількість годин – 120			

1. Мета вивчення навчальної дисципліни

Метою вивчення дисципліни є формування теоретичних знань щодо системи правової охорони інтелектуальної власності в Україні і світі, практичних умінь та навичок щодо застосування профільного законодавства в сфері охорони прав інтелектуальної власності; поглиблене вивчення відносин щодо створення та обігу об'єктів інтелектуальної власності, опанування правового механізму їх регулювання, отримання необхідних навичок кваліфікації результатів творчої діяльності та захисту майнових та особистих немайнових прав авторів як в Україні, так і за її межами.

Предмет вивчення: сукупність правовідносин щодо регулювання прав інтелектуальної власності, майнових та особистих немайнових прав авторів, підстави їх виникнення та здійснення.

2. Передумови для вивчення дисципліни

Зв'язок із суміжними дисциплінами визначається подальшим поглибленням правових знань у сфері інтелектуальної власності, набутих у процесі вивчення «Теорії держави і права», «Конституційного права», «Адміністративного права», «Цивільного права», подальшого вивчення «Цивільного процесу», «Господарського процесу» тощо. Знання та вміння, отримані під час вивчення навчальної дисципліни «Право інтелектуальної власності», необхідні для професійної та практичної підготовки фахівця-юриста.

3. Результати навчання за дисципліною

Після вивчення дисципліни здобувачі вищої освіти повинні

знати:

- законодавство, яке регулює відносини інтелектуальної власності, та його проблеми;
- міжнародні угоди у сфері інтелектуальної власності;
- особливості правового статусу суб'єктів права інтелектуальної власності;
- компетенцію органів управління у сфері інтелектуальної власності;
- особливості договорів у сфері інтелектуальної власності;
- способи захисту прав інтелектуальної власності;
- особливості захисту прав на об'єкти інтелектуальної власності; – судову практику вирішення спорів щодо прав на об'єкти інтелектуальної власності;

уміти:

- застосовувати правові норми у процесі професійної діяльності;
- вирішувати проблемні правові ситуації, що виникають у сфері інтелектуальної власності;
- аналізувати матеріали судової практики, що стосуються відносин інтелектуальної власності;
- захищати права інтелектуальної власності;
- працювати з джерелами захисту права інтелектуальної власності України;
- застосовувати набуті знання з захисту інтелектуальної власності у професійній діяльності.

4. Критерії оцінювання результатів навчання

Оцінка рівня та якості знань студентів здійснюється у відповідності до методики рейтингової оцінки та полягає у здійсненні розрахунку суми балів за всіма видами практичних завдань та результатами самостійної роботи. Акумулявання (накопичення) балів здійснюється протягом семестру.

Під час складання заліку здійснюється тиражування індивідуальних завдань згідно з кількістю студентів чи їх груп (за варіантами) шляхом змішування базових завдань, різноманітністю їх комбінування та варіювання.

Залік проводиться в усній або письмовій формі за умови попередньої підготовки студента.

Шкала ЄКТС	Критерії оцінювання навчальних досягнень студента
А	<p>Студент демонструє повні й міцні знання навчального матеріалу в обсязі, що відповідає робочій програмі дисципліни, правильно й обґрунтовано приймає необхідні рішення в різних нестандартних ситуаціях.</p> <p>Вміє реалізувати теоретичні положення дисципліни в практичних випадках, може аналізувати та співставляти дані об'єктів діяльності фахівця на основі набутих з даної та суміжних дисциплін знань та умінь.</p> <p>Знає сучасні технології та методи з даної дисципліни. За час навчання при проведенні практичних занять, при виконанні індивідуальних / контрольних завдань проявив вміння самостійно вирішувати поставлені завдання, активно включатись в дискусії, може відстоювати власну позицію в питаннях та рішеннях, що розглядаються.</p> <p>Студент розкриває питання, що стосується дисципліни яка вивчається, та не виходить за рамки об'єму матеріалу передбаченого робочою програмою; проявляє впевненість в тлумаченні теоретичних положень чи складних практичних завдань.</p>
В	<p>Студент демонструє гарні знання, добре володіє матеріалом, що відповідає робочій програмі дисципліни, робить на їх основі аналіз можливих ситуацій та вміє застосовувати теоретичні положення при вирішенні практичних задач, але допускає окремі неточності. Вміє самостійно виправляти допущені помилки, кількість яких є незначною. Знає сучасні технології та методи з даної дисципліни. За час навчання при проведенні практичних занять, при виконанні індивідуальних / контрольних завдань та поясненні прийнятих рішень, дає вичерпні пояснення.</p>

С	Студент в загальному добре володіє матеріалом, знає основні положення матеріалу, що відповідають робочій програмі дисципліни. робить на їх основі аналіз можливих ситуацій та використовує для рішення характерних/типових практичних завдань на професійному рівні. Вміє пояснити основні положення виконаних завдань, та дати правильні відповіді про зміну результату при заданій зміні вихідних параметрів. Помилки у відповідях/ рішеннях/ розрахунках не є системними. Знає характеристики основних положень, що мають визначальне значення для практичних занять, при виконанні індивідуальних / контрольних завдань в межах дисципліни, що вивчається.
Д	Студент засвоїв основний теоретичний матеріал, передбачений робочою програмою дисципліни, та розуміє постанову стандартних практичних завдань, має пропозиції щодо напрямку їх вирішень. Розуміє основні положення, що є визначальними в курсі, може вирішувати подібні завдання тим, що розглядалися з викладачем, але допускає значну кількість неточностей і грубих помилок, які може усувати за допомогою викладача.
Е	Студент має певні знання, передбачені в робочій програмі дисципліни, володіє основними положеннями, що вивчаються на рівні, який визначається як мінімально допустимий. З використанням основних теоретичних положень, студент з труднощами пояснює правила вирішення практичних завдань дисципліни. Виконання практичних / контрольних та інших завдань роботи значно формалізовано: є відповідність алгоритму, але відсутнє глибоке розуміння роботи та взаємозв'язків з іншими дисциплінами.
F	Студент повністю не виконав вимог робочої програми навчальної дисципліни. Його знання на підсумкових етапах навчання є фрагментарними. Студент не допущений до здачі екзамену/заліку.
FX	Студент може відтворити окремі фрагменти з курсу. Незважаючи на те, що програму навчальної дисципліни студент виконав, працював він пасивно, його відповіді під час практичних робіт в більшості є невірними, необґрунтованими. Цілісність розуміння матеріалу з дисципліни у студента відсутні.

Розподіл балів

Поточне тестування та самостійна робота		Залік	Сума
Модуль № 1	Модуль № 2		
35	35	30	100

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
		для екзамену, заліку, курсового проекту (роботи), практики
90 – 100	A	відмінно
82 – 89	B	добре
74 – 81	C	
64 – 73	D	
60 – 63	E	задовільно
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
1 – 34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

5. Засоби діагностики результатів навчання

Ідентифікація та облік знань студентів проводиться, як правило, під час практичних (семінарських) занять з конкретних тем, а також під час складання заліку (в рамках усього матеріалу навчальної дисципліни).

Облік успішності враховує як ступінь підготовленості до практичних занять (в рамках опрацювання студентом лекційного матеріалу, відповідних нормативно-правових та інших актів і літератури; виконання самостійної роботи студентом), так і активність студента під час обговорення питань, розв'язання різного роду правових завдань і тестів.

Формами контролю є: поточний, проміжний та семестровий (підсумковий).

Здійснення поточного контролю забезпечується під час проведення практичних (семінарських) занять і має на меті перевірку рівня підготовленості студента. Формами проведення поточного контролю є: усне опитування студентів; написання й перевірка доповідей та рефератів; виступ з доповідями та рефератами; підготовка презентацій та їх захист; написання статей наукового характеру; вирішення практичних завдань (у т.ч. ситуаційних), тестів; організація проведення ділових ігор тощо.

Проміжний контроль відбувається у вигляді модульних контрольних робіт, що проводяться в письмовій формі та передбачають вирішення студентами контрольних завдань: надання відповідей на контрольні питання, вирішення (розв'язання) задач та тестів. Завдання для модульних контрольних робіт добираються в межах програмного матеріалу, що складає зміст відповідного модулю, згідно з кількістю студентів чи їх груп (за

варіантами) шляхом змішування базових завдань, різноманітністю їх комбінування та варіювання.

Семестровий (підсумковий) контроль відбувається у вигляді заліку з урахуванням отриманих протягом семестру балів.

Студент повинен:

- мати чітке загальне уявлення про теоретичні та практичні правові проблеми в рамках тематики дисципліни;

- знати базовий матеріал, що опановується під час лекційних та семінарських занять, а також віднесений на самостійне опрацювання (самостійна робота);

- володіти навичками оперування базовим матеріалом та нормативно-правовими, літературними й іншими джерелами, а також уміннями їх використовувати в інших дисциплінах та на практиці;

- вміти аналізувати ситуації та проблеми, що виникають у правовій діяльності, та знаходити можливі правові шляхи їх вирішення.

Прозорість та відкритість окресленої системи контролю забезпечується шляхом попереднього ознайомлення студентів з цією системою.

Додатково засобами та методами оцінювання й демонстрування результатів навчання можуть бути: тести, проекти, аналітичні звіти, реферати, есе, розрахункові роботи, презентації результатів виконаних завдань та досліджень, інші види індивідуальних/групових завдань тощо.

6. Програма навчальної дисципліни

Інформаційно-програмний зміст дисципліни

Модуль 1

Тема 1. ПОНЯТТЯ ПРАВА ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ

1.1. Поняття та зміст права інтелектуальної власності. Співвідношення з правом власності

1.2. Відносини в сфері інтелектуальної власності

1.3. Джерела права інтелектуальної власності

1.4. Система державної охорони права інтелектуальної власності

Тема 2. АВТОРСЬКЕ ПРАВО ТА СУМІЖНІ ПРАВА

2.1. Поняття авторського права. Джерела авторського права

2.2. Об'єкти та суб'єкти авторського права

2.3. Зміст авторського права. Строк дії авторського права

2.4. Суміжні права

Тема 3. ПРАВО ПРОМИСЛОВОЇ ВЛАСНОСТІ

- 3.1. Поняття права промислової власності. Джерела права промислової власності
- 3.2. Об'єкти та суб'єкти права промислової власності
- 3.3. Оформлення прав на об'єкти права промислової власності
- 3.4. Права та обов'язки, що випливають з патенту. Обмеження прав патентовласника
- 3.5. Припинення дії патенту і визнання його недійсним

Тема 4. ЗАСОБИ ІНДИВІДУАЛІЗАЦІЇ УЧАСНИКІВ ЦИВІЛЬНОГО ОБОРОТУ, ТОВАРІВ І ПОСЛУГ ЯК ОБ'ЄКТ ПРАВА ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ

- 4.1. Поняття та система засобів індивідуалізації учасників цивільного обороту, товарів і послуг
- 4.2. Правова охорона комерційного (фірмового) найменування
- 4.3. Правова охорона торговельної марки
- 4.4. Правова охорона прав інтелектуальної власності на географічне зазначення

Модуль 2

Тема 5. НЕТРАДИЦІЙНІ ОБ'ЄКТИ ПРАВА ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ

- 5.1. Поняття та система нетрадиційних об'єктів права інтелектуальної власності
- 5.2. Правова охорона наукового відкриття
- 5.3. Правова охорона компонування інтегральної мікросхеми
- 5.4. Правова охорона раціоналізаторських пропозицій
- 5.5. Правова охорона селекційних досягнень (сорту рослин, породи тварин)
- 5.6. Правова охорона комерційної таємниці

Тема 6. ДОГОВОРИ ЩОДО РОЗПОРЯДЖЕННЯ МАЙНОВИМИ ПРАВАМИ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ

- 6.1. Поняття, види та загальна характеристика договорів щодо розпорядження майновими правами інтелектуальної власності
- 6.2. Ліцензія та ліцензійний договір
- 6.3. Договір про створення за замовленням і використанням об'єкта права інтелектуальної власності
- 6.4. Договір про передавання виключних майнових прав інтелектуальної власності
- 6.5. Договір комерційної концесії

7. Структура та обсяг навчальної дисципліни

Назва теми	Кількість годин							
	денна форма навчання				заочна форма навчання			
	усього	у тому числі			усього	у тому числі		
		Л	С	С.Р.		Л	С	С.Р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Модуль 1								
Тема 1. Поняття права інтелектуальної власності	18	4	4	10				
Тема 2. Авторське право та суміжні права	20	4	6	10				
Тема 3. Право промислової власності	20	4	6	10				
Тема 4. Засоби індивідуалізації учасників цивільного обороту, товарів і послуг як об'єкт права інтелектуальної власності	18	4	4	10				
Разом за модулем 1	76	16	20	40				
Модуль 2								
Тема 5. Нетрадиційні об'єкти права інтелектуальної власності	20	4	4	12				
Тема 6. Договори щодо розпорядження майновими правами інтелектуальної власності	20	4	4	12				
Разом за модулем 2	40	8	28	24				
Усього годин	116	24	28	64				
Консультації	4							
Разом (усього годин та консультації)	120							

Теми та план практичних (семінарських) занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
		денна форма навчання
1	Тема 1. Поняття права інтелектуальної власності	4
2	Тема 2. Авторське право та суміжні права	6
3	Тема 3. Право промислової власності	6
4	Тема 4. Засоби індивідуалізації учасників цивільного обороту, товарів і послуг як об'єкт права інтелектуальної власності	4
5	Тема 5. Нетрадиційні об'єкти права інтелектуальної власності	4
6	Тема 6. Договори щодо розпорядження майновими правами інтелектуальної власності	4
	Усього годин	28

Теми та план самостійної роботи

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
		денна форма навчання
1	Тема 1. Поняття права інтелектуальної власності	10
2	Тема 2. Авторське право та суміжні права	10
3	Тема 3. Право промислової власності	10
4	Тема 4. Засоби індивідуалізації учасників цивільного обороту, товарів і послуг як об'єкт права інтелектуальної власності	10
5	Тема 5. Нетрадиційні об'єкти права інтелектуальної власності	12
6	Тема 6. Договори щодо розпорядження майновими правами інтелектуальної власності	12
	Усього годин	64

8. Питання для підсумкового контролю

1. Право на свободу творчості
2. Поняття інтелектуальної власності, інтелектуального права
3. Теорії інтелектуального права
4. Місце інтелектуального права у системі права України.
Інтелектуальне право України як галузь законодавства
5. Основні інститути інтелектуального права
6. Форми правового регулювання інтелектуальних відносин. Загальні засади та особливості правового регулювання відносин у сфері інтелектуальної власності
7. Міжнародно-правові акти у системі інтелектуального права України
8. Законодавство як базовий регулятор інтелектуальних відносин
9. Договір як регулятор інтелектуальних відносин
10. Роль та значення судової практики у регулюванні інтелектуальних відносин
11. Поняття, ознаки, види інтелектуальних правовідносин
12. Державна система правової охорони інтелектуальної власності
13. Поняття та правова природа авторського права
14. Суб'єкти авторського права. Загальна характеристика
15. Фізична особа як первинний суб'єкт, якому належить авторське право. Презумпція авторства.
16. Співавторство: поняття та види
17. Правонаступники, перекладачі та автори інших похідних творів як суб'єкти авторського права
18. Об'єкти авторського права: ознаки, види
19. Твори, які не є об'єктами авторського права
20. Виникнення та здійснення авторського права
21. Особисті немайнові права автора твору
22. Майнові права автора твору. Форми використання твору
23. Підстави та порядок вільного використання творів
24. Право слідування в авторському праві
25. Строк чинності майнових прав інтелектуальної власності на твір.
Перехід творів у суспільне надбання
26. Авторське право на службовий твір
27. Авторське право на аудіовізуальний твір
28. Авторське право на комп'ютерні програми
29. Авторське право на компіляції даних (бази даних)
30. Авторське право на збірники та інші складені твори

31. Управління майновими правами суб'єктів авторського права і суміжних прав
32. Поняття та сутність суміжних прав
33. Об'єкти суміжних прав. Суб'єкти суміжних прав
34. Зміст та порядок здійснення суміжних прав на виконання
35. Зміст та порядок здійснення суміжних прав на фонограму
36. Зміст та порядок здійснення суміжних прав на відеограму
37. Зміст та порядок здійснення суміжних прав на програми організації мовлення
38. Обмеження майнових прав виконавців, виробників фонограм, відеограм і організації мовлення
39. Винахід як об'єкт інтелектуального права. Умови надання правової охорони винаходу
40. Корисна модель як об'єкт інтелектуального права. Умови надання правової охорони корисній моделі
41. Промисловий зразок як об'єкт інтелектуального права. Умови надання правової охорони
42. Патент: поняття, правова природа та види. Право на одержання патенту
43. Порядок одержання патенту на винахід, корисну модель. Міжнародна заявка та пріоритет
44. Порядок одержання патенту на промисловий зразок
45. Експертизи заявки на винахід, корисну модель. Реєстрація і видача патенту
46. Особливості правової охорони секретного винаходу (корисної моделі)
47. Особливості правової охорони службового винаходу (корисної моделі)
48. Права власника патенту на винахід, корисну модель
49. Права власника патенту на промисловий зразок
50. Дії, які не визнаються порушенням прав власника патенту на винахід (корисну модель), промисловий зразок
51. Припинення дії патенту та визнання його недійсним
52. Примусові ліцензії на винахід (корисну модель), промисловий зразок
53. Засоби індивідуалізації учасників цивільного обороту, товарів і послуг: загальна характеристика. Відмінність від об'єктів патентного права
54. Поняття, ознаки та види торговельних марок
55. Функції торговельних марок

56. Умови надання правової охорони торговельним маркам
57. Порядок оформлення прав на торговельну марку
58. Права та обов'язки власника свідоцтва на торговельну марку
59. Припинення дії свідоцтва на торговельну марку; визнання свідоцтва недійсним
60. Поняття, структура та вимоги до комерційного найменування. Співвідношення з найменуванням юридичної особи
61. Суб'єкти права на комерційне (фірмове) найменування
62. Виникнення права на комерційне (фірмове) найменування, зміст прав
63. Загальна характеристика зазначення походження товарів
64. Умови та порядок надання правової охорони зазначенню походження товару
65. Право на реєстрацію зазначення походження товару; порядок подання заявки на реєстрацію
66. Права, що впливають із реєстрації кваліфікованого зазначення походження товару та/або права на його використання
67. Порядок припинення правової охорони кваліфікованого зазначення походження товару та/або права на використання цього зазначення
68. Наукове відкриття як об'єкт правової охорони
69. Охорона прав на топографії (компонування) інтегральних мікросхем
70. Комерційна таємниця та ноу-хау як об'єкти інтелектуального права
71. Раціоналізаторська пропозиція як об'єкт інтелектуального права
72. Охорона прав інтелектуальної власності на сорти рослин: загальні положення про охорону прав на сорти рослин
73. Порядок набуття прав інтелектуальної власності на сорт рослин
74. Види та зміст прав інтелектуальної власності на сорти рослин
75. Охорона прав інтелектуальної власності на породи тварин
76. Договори щодо розпорядження майновими правами інтелектуальної власності у системі договірних прав України
77. Ліцензійний договір. Порядок укладення, форма, зміст, сторони
78. Ліцензія на використання об'єктів інтелектуального права: поняття, види. Співвідношення з ліцензійним договором
79. Договір про створення за замовленням і використання об'єкта права інтелектуальної власності
80. Договір про передання виключних майнових прав інтелектуальної власності
81. Договір про передання ноу-хау

82. Договір комерційної концесії
83. Договір застави майнових прав інтелектуальної власності
84. Договір про передання майнових прав інтелектуальної власності як внеску у статутний капітал господарського товариства
85. Авторські договори: поняття, види, характеристика
86. Загальна характеристика способів захисту прав інтелектуальної власності
87. Захист авторських та суміжних прав
88. Захист прав інтелектуальної власності на винаходи, корисні моделі, промислові зразки, топографії (компонування) інтегральних мікросхем
89. Захист прав інтелектуальної власності на знаки для товарів і послуг
90. Захист прав інтелектуальної власності на комерційне найменування
91. Захист прав інтелектуальної власності на зазначення походження товарів
92. Захист прав інтелектуальної власності на комерційну таємницю
93. Процесуальні особливості розгляду справ щодо захисту прав інтелектуальної власності
94. Позасудовий порядок захисту прав інтелектуальної власності
95. Роль та значення патентних повірених в охороні інтелектуальної власності

9. Рекомендовані джерела інформації

Основні:

1. Актуальні проблеми права інтелектуальної власності: Навчальний посібник / В. К. Матвійчук, С. А. Пилипенко, Т. П. Устименко та ін.; За ред. І. С. Тімуш, Ю. В. Нікітіна, В. П. Мироненко. – К. : Національна академія управління, 2014. – с. 278
2. Базилевич В. Д. Інтелектуальна власність: Підручник / В. Д. Базилевич. – К. : Знання, 2006. – 431 с.
3. Верба І.І. Основи інтелектуальної власності: навчальний посібник / І.І. Верба, В.О. Коваль; за ред. С.В. Чікін. – 2-ге вид., перероб. і доп. – К.: НТУУ «КПІ», 2013. – 237с.
4. Жилінкова О. В. Договірне регулювання відносин щодо інтелектуальної власності в Україні та закордоном: монографія / О. В. Жилінкова. – К.: Юрінком Інтер, 2015. – 280 с.
5. Лазебний В. С., Розорінов Г. М., Толюпа С. В. Основи інтелектуальної власності та її захисту / В. С. Лазебний, Г. М. Розорінов, С. В. Толюпа. – К.: Видавництво «Ліра-К», 2011. – 160 с.

6. Право інтелектуальної власності: Акад. курс: Підруч. для студ. вищих навч.закладів / О. П. Орлюк, Г. О. Андрощук, О. Б. Бутнік-Сіверський та ін.; За ред.О. П. Орлюк, О. Д. Святоцького. — К.: Видавничий Дім «Ін Юре», 2007. — с. 344.

7. Право інтелектуальної власності: Навч. посіб. / В. Р. Кравець, В. Г. Олюха, О. М. Стець та ін.; за заг. ред. Кравця В. Р., Олюхи В. Г.— К. : Центр учбової літератури, 2012. — 270 с.

8.Світличний О. П. Право інтелектуальної власності: підручник. — Вид. 2, змін. і доп. / О. П. Світличний. — К.: НУБіП України, 2016. — 355 с.

9.Семків В. О., Шандра Р. С.Інтелектуальна власність : підручник / В. О. Семків, Р. С. Шандра. — Львів: Галицький друкар,2015.с 233-234

10. Ястремська О. О. Інтелектуальна власність : навчальний посібник / О. О. Ястремська. — Харків : Вид. ХНЕУ, 2013. — 124 с.

Додаткові:

1. Конституція України.
2. Цивільний кодекс України.
3. Бернська конвенція про охорону літературних і художніх творів від 9 вересня 1886 р. [Електронний ресурс]. — Режим доступу :http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/995_051/page.
4. Договір Всесвітньої організації інтелектуальної власності про виконання і фонограми, прийнятий Дипломатичною конференцією 20 грудня 1996 року [Електронний ресурс]. — Режим доступу : http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/995_769.
5. Договір Всесвітньої організації інтелектуальної власності про авторське право, прийнятий Дипломатичною конференцією 20 грудня 1996 р. [Електронний ресурс]. — Режим доступу : http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/995_770.
6. Мадридська угода про міжнародну реєстрацію знаків від 14 квітня 1981 р. [Електронний ресурс]. — Режим доступу : http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/995_134.
7. Міжнародна конвенція про охорону інтересів виконавців, виробників фонограм і організацій мовлення (вчинено в Римі 26 жовтня 1961 року) [Електронний ресурс]. — Режим доступу : http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/995_763.
8. Паризька конвенція про охорону промислової власності від 20 березня 1883 р. [Електронний ресурс]. — Режим доступу : http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/995_123
9. Угода про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським

Союзом, Європейським Співтовариством з Атомної Енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони. Розділ VII. Договори у сфері інтелектуальної власності [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://kmu.gov.ua/kmudocsEA00_Ukraine

10. Угода про торговельні аспекти прав інтелектуальної власності (ТРИПС) від 15 квітня 1994 р. [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/981_018.

11. Женевський договір про міжнародну реєстрацію наукових відкриттів від 7 березня 1978 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/999_005.

12. Міжнародна конвенція з охорони нових сортів рослин від 2 грудня 1961 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/995_856.

13. Про авторське право і суміжні права: Закон України від 23 грудня 1993 року // ВВР України. – 1994. – № 13. – Ст. 64.

14. Про охорону прав на винаходи і корисні моделі: Закон України від 15 грудня 1993 року // ВВР України. – 1994. – № 7. – Ст. 32.

15. Про охорону прав на промислові зразки: Закон України від 15 грудня 1993 року // ВВР України. – 1994. – № 7. – Ст. 34.

16. Про охорону прав на знаки для товарів і послуг: Закон України від 15 грудня 1993 року // ВВР України. – 1994. – № 7. – Ст. 36.

17. Про охорону прав на топографії інтегральних мікросхем: Закон України від 5 листопада 1997 року // ВВР України. – 1998. – № 8. – Ст. 28.

18. Про охорону прав на зазначення походження товарів: Закон України від 16 червня 1999 року // ВВР України. – 1999. – № 32. – Ст. 267.

19. Про охорону прав на сорти рослин: Закон України від 24 квітня 1993 року // ВВР України. – 1993. – № 21. – Ст. 218.

20. Про племінну справу у тваринництві: Закон України від 15 грудня 1993 року // ВВР України. – 1994. – № 2. – Ст. 7.

21. Про захист від недобросовісної конкуренції: Закон України від 7 червня 1996 року // ВВР України. – 1996. – № 36. – Ст. 164.

22. Про розповсюдження примірників аудіовізуальних творів та фонограм: Закон України від 23 березня 2000 року // ВВР України. – 2000. – № 24. – Ст. 183.

10. Інструменти, обладнання та програмне забезпечення, використання яких передбачає навчальна дисципліна

Комп'ютерний клас. Комп'ютерні програми. Підручники та навчальні посібники, перелік яких наведений у змісті цієї програми.

11. Інформаційні інтернет-ресурси

1. <http://zakon.rada.gov.ua/>
2. <http://www.president.gov.ua/>
3. <http://www.kmu.gov.ua/>
4. <https://minjust.gov.ua/>
5. <http://www.dkrp.gov.ua/>
6. <http://www.scourt.gov.ua/>
7. <http://court.gov.ua/>
8. <http://www.reyestr.court.gov.ua/>